

VÍSINDAVØKU GRANSKARA VOX POP

Navn, bústaður og aldur

Tóta Árnadóttir, Saltangará, 48 ár.

Starv

Adjunktur í skaldskapi av mannamunni á Føroyamálsdeildini á Setrinum síðani august 2015, við ph.d. verkætlan í tjóðfrøði.

Útbúgving

Bachelor og Master í føroyskum máli og bókmentum á Setrinum. Ph.d. verkætlanin verður framd á Setrinum í samstarvi við deildina í tjóðfrøði á Háskóla Íslands.

Aktuell gransking

Við ph.d-verkætlanini “Mentanarflutningur millum ættarlið - Føroysk kvæðamentan í nútímans føroyska samfelagnum” kanni eg hugburð til føroyskan dans í nútíðarsamfelagnum. Kannað verður, hvussu fólk koma í samband við føroyska dansin, hvønn leiklut hann hevur í lívi teirra, og hvussu roynt verður at bera síðin víðari. Kanningin byggir á eygleiðingar og samrøður við fólk, sum á ymsan hátt hava lagt og leggja øðrum lag á at kvæða og dansa í skúla,

dansifeløgum ella á annan hátt. Endamálið við verkætlanini er at fáa greiðari fatan av hvussu føroysk dansimentan verður útint í verki og hvat ið elvir ymsu luttakarunum til.

Hví ert tú blivin granskari

Eg havi altíð havt eina fatan av, at eitt samfelag hevur gott av, at tað ber til at kjakast og taka avgerðir við støði í vitan, heldur enn bert gitingum ella tí, vit halda vera sjálvsagt. Um vit ikki seta spurningar, kunnu vit skjótt læsa okkum fóst í avmarkaðum fatanum av veruleikanum. Hetta er galdandi innan øll vísindaøki, eisini tey sum hava mentan sum kanningarlut. Eg vóni, at mín gransking kann geva eitt ikast til eitt áhaldandi kjak um leiklutin hjá kvæða- og dansimentan í føroyska samfelagnum.

Frítíðarítriv

Mær dámar sjálv væl at dansa føroyskan dans, men eisini nýggjari tónleik. Eg gangi nógv til konsertir, og mær dámar eisini væl at fara til sjónleik. Harumframt so brúki eg nógv tíð í føroysku náttúruni, serliga í nærumhvørvinum, har eg búgvi.

Navn, bústaður og aldur

Tróndur Jónsson Kragesteen, Tórshavn, 31 ár

Starv

Ph.d. lesandi á DTU aqua og Fiskaaling síðan september 2016.

Útbúgving

Bachelor í lívfrøði á universitetinum í Keypmannahavn og master í 'Aquatic science and technology' á DTU.

Aktuell gransking

Í høvuðsheitum granski eg, hvussu laksalúsin spjaðist við streyminum kring Føroyar. Í hesum sambandi havi eg nýtt streymdata, sum eitt nú Rák-appin er bygd á, og simulerað, hvussu bitlar, ið ímynda lús, ferðast við hesum steyminum. Gjøgnum hetta arbeiðið hava vit funnið útav, at lúsin kann spjaðast kring allar Føroyar innan 14 dagar, sum eisini er typiska livitíðin hjá lúsini í føroyskum sjógvi.

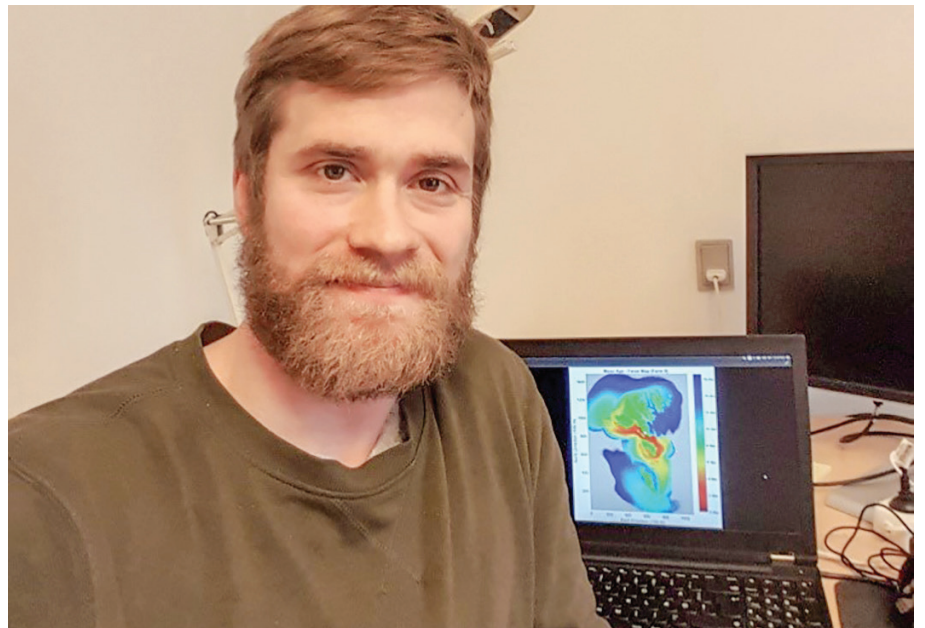
Í lýtuni granski eg eisini, hvussu ein best umsitur eitt alíðki við atliti til at basa laksalúsini. Her spælir sambandið ímillum alíðkini nógv inn umframt lívfrøðiligu parametrini hjá lúsini og spennandi verður at vita, hvørji úrslit vit koma fram til á hesum økinum.

Hví ert tú blivin granskari

Fyrst og fremst tí eg altíð havi verið forvitin. Eg havi altíð verið hugtakin av, hvussu heimurin hongur saman og serliga, hví djór síggja út sum tey gera og hví tey gera sum tey gera. Hettar var ein av grundunum til eg valdi at lesa lívfrøði av fyrstani tíð og hevur forvitnið eggjað mær til at lesa víðari og granska innan økið.

Frítíðarítriv

Størsti partur av mínari frítíð er altíð farin til ítróttina og serliga hevur hondbóltur fylt sera nógv. Restina av mínari frítíð nýti eg saman við familju og vinum.

Navn, bústaður og aldur

Turið Hammer, Tórshavn, 36 ár.

Starv

Ph.d. lesandi á Deildini fyri Arbeiðs- og Almannaheilsu síðan apríl 2016 og innskrivað á Københavns Universitet.

Útbúgving

Cand.scient.san.publ. frá Københavns Universitet.

Aktuell gransking

Eg granski í tarmbrunasjúkum í Føroyum. Vit hava hægsta títtleika av tarmbrunasjúkum í verðini, men tað hevur ikki altíð sæð soleiðis út. Títtleikin er hækkaður ekstremt nógv tey seinastu 50 árin. Vit hava hugt eftir, hvat hendir við títtleikanum hjá føroyingum, sum eru føddir í Føroyum, men eru fluttir niður til Danmarkar (1. generatióin) og eftir títtleikanum hjá teirra børnum (2. generatióin) og barnabørnum (3. generatióin). Tað vísti seg, at føroyingar hava nógv hægri títtleika av colitis ulcerosa enn danir, meðan títtleikin av Morbus Crohn er tann sami. Men títtleikin broytist aftaná 10 ár í Danmark fyri 1. generatióin til at vera á sama støði sum danir. Fyri 2. og 3. generatióin var títtleikin tann sami sum hjá dønum. Hetta vísir, at umhvørvið hevur stóra ávirkan á útviklingina av tarmbrunasjúkum – sjálvandi

er genetikur eisini uppi, men tinar ílegur broytast ikki, tá tú flytur, bert títt umhvørvið. Mín gransking beint nú snýr seg um, hvørjar risiko faktorar vit hava í okkara umhvørvið, sum kunnu forklára okkara høga títtleika av tarmbrunasjúkum.

Hví ert tú blivin granskari

Tað er ræðuliga spennandi at granska, tí man veit ongantíð, hvat man finnur. Vit hava eina ímyndan og eina hypotesu, sum eisini er orsøkin til, at vit velja at granska innan eitt serligt øki, men reelt vita vit ikki, hvat vit enda við at finna. Tað er tað, sum gransking er – at avdúka ein lut av einum putlispæli og seta tað saman við tí, sum onnur úti verðini hava funnið út av um sama øki. Gransking er neyðug fyri at vita, hvussu man best møgulegt kann seta inn og viðgera ella allarhelst fyrirbyggja og harvið broyta eina støðu, sum tín gransking hevur víst á.

Frítíðarítriv

Mær dámar væl at renna, tað er fantastiskt at kunna renna úti í eini so vakrari náttúru, sum vit hava her í Føroyum. Eg eigi tveir dreingir, 7 og 10 ár, so mína frítíð brúki eg saman við teimum – men man skal renna skjótt fyri at kunna fylgja við teimum.

